

Ik heb medelijden met de NS

KINDERBOEK

Erna Sassen:
Dit is geen dagboek.
Leopold, 133 blz.
15+, €13,95

Kinderboekschrijfster Erna Sassen, ooit zuster Suzanne Lievegoed in de televisieserie *Medisch Centrum West*, is grappig. Echt grappig, in haar kinderboeken en in haar podiumoptredens. Maar soms maakt haar vrolijkheid een wat opgeschroefde indruk – alsof ze een groot verdriet geheim wil houden.

En nu ontlaadt zich ineens al dat verdriet, dat wil zeggen: het woeden- de verdriet van een even onuitstaanbare als innemende jongen van zestien. In *Dit is geen dagboek* komt Sassen lichtvoetige stijl tot volle bloei bij het verbeelden van een depressie. De opgelegde grappigheid maakt nu als inktzwarte humor zware thema's – zelfmoord, rouw en doodsangst – dragelijk.

Jaren na de zelfmoord van zijn moeder stort Boudewijn (Bou) in. Hij komt zijn bed alleen maar uit om er een paar uur later dodelijk vermoeid weer in te stappen. In de tussenliggende tijd doet hij niets, ligt apathisch op de bank, spijbelt, kankert en voelt zich vooral heel moe. Tot op een dag zijn vader dreigt: je schrijft elke dag in een dagboek en luistert naar een cd of ik laat je opnemen in een inrichting.

Het dagboek dat Bou met tegenzin bijhoudt biedt vooral inzicht in de woede van een getraumatiseerde tiener. Bou is razend op zijn moeder, die hem in de steek liet: 'Ze sprong voor de trein./ Mijn moeder./ En ik had voornamelijk medelijden met de medewerkers van de NS die haar onder de locomotief vandaan moesten krabben.' Doordat Bou behalve boos ook intelligent en welbespraakt is, bieden zijn ontboezemingen een verfrissende blik op een vaak onechte wereld. Moe is geen gevoel, luidt een platituede van Bou's vader. 'Hij heeft geen gelijk. Moe is een allesoverheersend rotgevoel.' Herdenkingsadvertenties zijn zoetgevooid, maar Bou plaatst een andere: 'het was een echte kustreek die je ons hebt geleverd.'

Een technisch probleem van een monoloog is dat de andere personages vaak slecht uit de verf komen. Bou's vader en zusje zijn inderdaad niet meer dan projecties van de boze en bange jongen. Vader blijft daarvoor wat vlak, maar zusje 'Pluis' speelt een ontroerende rol als zuivere ziel in een vuile wereld. Alleen al door te praten, door te tekenen, door er te zijn, biedt Pluis troost.

Als de doodsangst Bou 's nachts wakker houdt, slaapt hij bij Pluis in de kamer en wordt rustig van haar ademhaling. Twee andere personages komen op eigen kracht tot leven, zoals tante Marjan die meer begrijpt dan Bou denkt. En schoolvriendin Pauline die hem op een gegeven moment afschrikt door over seks te beginnen. 'Brrr. Seks. Het woord alleen al. Doet me denken aan die blote kippen bij de poelier.' Maar het meest verrassende personage is Erna Sassen zelf. Zij is definitief getransformeerd van een schrijvende ex-actrice tot de auteur van een boek waarin alles van haar schrijverschap op zijn plaats is gevallen.

KAREL BERKHOUT